

Scientologi:

En religions kendetegn

Frank K. Flinn, ph.d.

Docent i Religiøse studier
Washington Universitet
Saint Louis, Missouri, U.S.A.

i. INDLEDNING

Jeg er for tiden selvstændig skribent, redaktør, foredragsholder og konsulent indenfor områderne teologi og religion. Jeg tjener også som hjælpeprofessor i religiøse studier på Washington Universitet, St. Louis, Missouri. Et eksemplar af mit *curriculum vitae* er vedlagt.

Jeg har en bachelorgrad i filosofi (1962) fra Quincy Universitet, Quincy, Illinois; en bachelorgrad i teologi (1966), *magna cum laude* fra Harvard Divinity School, Cambridge, Massachusetts; og en

doktorgrad i specielle religiøse studier (1981) fra St. Michael's College Universitet, Toronto School of Theology, Toronto, Ontario. Jeg har desuden gennemført avancerede studier på Harvard Universitet, Heidelberg Universitet, Tyskland, og Pennsylvania Universitet. På Heidelberg Universitet var jeg en Fullbright fellow i filosofi og oldtidsreligioner i Nær-Orienten, 1966-67. På Pennsylvania Universitet var jeg "National Defense Foreign Language Fellow" title VI i semitiske sprog fra 1968-69.

Jeg har gennemført intensive studier af oldtids og moderne religiøse sekteriske bevægelser siden 1962. En del af mine doktorstudier fokuserede specifikt på udbredelsen af nye religiøse bevægelser i USA og i udlandet siden Anden Verdenskrig. Dette studium inkluderede undersøgelser af nye religioners trossystemer, livsstile, brug af religiøst sprog, ledelse, motivation og oprigtighed, og de materielle omstændigheder af deres eksistens. Jeg holder regelmæssigt en forelæsningsrække med titlen "Den Nordamerikanske religiøse oplevelse" på Washington Universitet, som indeholder en sektion om nye religiøse bevægelser. Jeg har foruden en akademisk interesse i religion haft langvarig privat erfaring med det religiøse liv. Fra 1958–1964 var jeg medlem af den Franciskanske Underorden (Order of Friars Minor), almindeligt kendt som franciskanerne. I løbet af denne periode levede jeg i henhold til det højtidelige løfte om fattigdom, kyskhed og lydighed, og således oplevede jeg mange af de discipliner, der er typiske for det religiøse liv.

Før min nuværende position, underviste jeg på Maryville College, St. Louis, Missouri, 1980–81; St. Louis Universitetet, St. Louis, Missouri, 1977–79, hvor jeg var bestyrer af kandidatprogrammet i religion og undervisning (Graduate Director of the Masters Program in Religion and Education); Toronto Universitetet, Ontario, 1976–77, hvor jeg var vejleder i sammenlignende religion; St. John's College, Santa Fe, New Mexico, 1970–75, hvor jeg var vejleder i programmet "Store bøger", LaSalle College, Philadelphia, Pennsylvania, somrene 1963–73, hvor jeg underviste i bibelstudier og religionsantropologi; Boston College, Boston, Massachusetts, 1967–68, hvor jeg underviste i bibelstudier; og Newton College of the

Sacred Heart, Newton, Massachusetts, hvor jeg underviste i bibelstudier.

Jeg er fuldgældigt medlem af American Academy of Religion. Jeg er aktiv katolik ved All Saints Kirken, University City, Missouri.

Siden 1968 har jeg holdt foredrag og skrevet om mange forskellige nyreligiøse bevægelser, som er sprunget frem i det 19. og 20. århundrede i Nordamerika og andre steder. I mine foredragsrækker "Religionsantropologi" (LaSalle College), "Sammenlignende religion" (Universitetet i Toronto), "Den amerikanske religiøse oplevelse" (St. Louis Universitetet) og "Den nordamerikanske religiøse oplevelse" (Washington Universitetet) har jeg behandlet sådanne religiøse fænomener som Great Awakening, Shakerism, Mormonisme, Syvende Dags Adventisme, Jehovas Vidner, New Harmoni, Oneida, Brook Farm, Unification, Scientologi, Hare Krishna med flere.

Jeg har udgivet flere artikler og har været redaktør for bøger om emnet nye religioner. Det er mit princip ikke at vidne om en nutidig religiøs gruppe uden, at jeg har haft langvarigt, førstehånds kendskab til denne gruppe. Jeg har aflagt vidneudsagn om flere forskellige forhold vedrørende de nye religioner for USA's Kongres, staten Ohios lovgivende forsamling, staten New Yorks lovgivende forsamling, staten Illinois' lovgivende forsamling og staten Kansas' lovgivende forsamling. Jeg har holdt foredrag med de nye religioner som emne på læreanstalter, universiteter og konferencer i USA, Canada, Japan, Kina og Europa.

Jeg har studeret Scientologi Kirken indgående siden 1976. Jeg har indgående undersøgt den omfattende mængde af

Scientologi litteratur (dens skrifter) for at kunne komme med følgende erklæring.

Jeg har besøgt Scientolog Kirker i Toronto; St. Louis; Portland, Oregon; Clearwater, Florida; Los Angeles og Paris, hvor jeg har gjort mig selv bekendt med Kirkens daglige gang. Jeg har også foretaget adskillige interviews med medlemmer af Scientologi Kirken. Jeg er desuden bekendt med det meste af den litteratur, der er skrevet om Scientologi fra objektiv videnskab til journalistiske betragtninger, både gunstige og ugunstige.

Som akademiker og forsker i sammenlignende religion, fastholder jeg, at for at en bevægelse kan betegnes som religiøs, og en gruppe udgør en kirke, skal den møde tre karakteristika eller kendetegn, som kan findes blandt religioner verden over. Nedenfor definerer jeg disse tre karakteristika:

- (a) For det første skal en religion besidde et trossystem eller doktriner, som skaber forbindelse mellem de troende og livets ultimative mening (Gud, Det Højeste Væsen, Det Indre Lys, Uendeligheden, osv.)
- (b) For det andet må trossystemet bekendtgøres i religiøse praksisser, som kan inddeles i 1) normer for adfærd (positive og negative forbud eller tabuer), og 2) ritualer og ceremonier og andre højtideligheder (sakramenter, indvielser, ordinationer, prædikener, bøn, begravelser for de døde, vielser, meditation, renselse, skriftemål, velsignelser, osv.).
- (c) For det tredje, skal trossystemet og praksis forene en menighed af troende eller medlemmer således,

at de udgør et trossamfund, som kan identificeres; et trossamfund som enten er hierarkisk opbygget eller organiseret som en menighed, og som omfatter en åndelig livsstil i harmoni med livets sande mening, som denne bliver opfattet af tilhængerne. Ikke alle religioner vil lægge lige meget vægt på hver af disse kendetegn eller opfatte dem på samme måde, men de vil alle omfatte dem på en synlig måde.

Baseret på disse tre kendetegn og min forskning vedrørende Scientologi Kirken, kan jeg uden tøven erklære, at Scientologi Kirken udgør en bona fide religion. Den besidder alle de grundlæggende kendetegn for religioner verden rundt: (1) Et veldefineret trossystem, (2) som resulterer i religiøs praksis (positive og negative adfærdsnormer, religiøse ritualer og ceremonier, handlinger og højtideligheder), og (3) som oprettholder en menighed af troende i et religiøst trossamfund, som kan identificeres og skelnes fra andre religiøse trossamfund.

ii. TROSSYSTEM

Med hensyn til Scientologis trossystem findes der en umådelig mængde materiale, som forskeren må gennemgå omhyggeligt. Endvidere bør forskeren være opmærksom på det faktum, at Scientologi som alle andre af historiens religiøse traditioner, er organisk og har undergået, og stadig undergår en evolution. Man kan nævne sådanne af L. Ron Hubbards hovedværker som *Dianetik: Den moderne videnskab om mental sundhed*, *Scientologi: Tankens grundbegreber*, *The Phoenix Lectures (Foredragene i Phoenix)* plus de omfangsrige uddannelses- og ledelsesmanualer, men

det ville kun være toppen af isbjerget af Scientologis værker. Grundliggende for det hele er L. Ron Hubbards værker, som alene er kilden til inspiration for alle Scientologis doktriner, med hensyn til auditering og uddannelse. Mine interviews med scientologer og mit studie af Scientologis værker har vist, at medlemmer af Kirken tilslutter sig en grundlæggende tro, hvori de bekender at mennesket grundlæggende er godt, at ånden kan blive frelst, og at ånden kan helbrede både fysiske og åndelige dårligheder. I helhed erklærer Scientologis trosbekendelse følgende:

Vi i denne kirke tror:

At alle mennesker uanset race, farve eller tro blev skabt med lige rettigheder.

At alle mennesker har umistelig ret til deres egen religion og til at udøve den.

At alle mennesker har umistelig ret til deres eget liv.

At alle mennesker har umistelig ret til deres egen forstandighed.

At alle mennesker har umistelig ret til deres eget forsvar.

At alle mennesker har umistelig ret til at skabe, vælge, hjælpe eller støtte deres egne organisationer, kirker og regeringer.

At alle mennesker har umistelig ret til frit at ytre deres egne meninger, i tanke, tale og skrift, og til at imødegå, eller ytre sig om andres meninger i tale og skrift.

At alle mennesker har umistelig ret til at føre slægten videre.

At et menneskes sjæl har et menneskes rettigheder.

At studiet af sindet og helbredelsen af mentalt forårsagede sygdomme ikke bør skilles ud fra religionen eller overlades til ikke-religiøse områder.

Og at ingen magt mindre end Gud besidder retten til at ophæve eller tilsidesætte disse rettigheder åbenlyst eller skjult.

Og vi i denne kirke tror:

At mennesket grundlæggende er godt.

At mennesket stræber efter at overleve.

At dets overlevelse afhænger af det selv og dets medmennesker samt af dets opnåelse af broderskab med universet.

Og vi i denne kirke tror, at Guds love forbyder mennesket

At tilintetgøre sin egen art.

At tilintetgøre en andens forstandighed.

At tilintetgøre eller trælbinde en anden sjæl.

At tilintetgøre eller svække dets fællers eller gruppes overlevelse.

Og vi i denne kirke tror at ånden kan blive frelst og at ånden alene kan frelse eller helbrede legemet.

Denne trosbekendelse uddyber og fuldender Scientologis lærdomme om de otte dynamikker. En *dynamik* er en drift, en tilskyndelse eller en impuls til at overleve på planerne af selv, sex (inklusive dannelsen af en familie), gruppen, hele menneskeheden, alle levende ting, hele det fysiske univers, ånden og endelig, Uendeligheden eller Gud. I strid med hvad visse populære fremstillinger af Scientologi siger, så har Kirken altid bevaret troen på en åndelig dimension og, mere præcist, på et Højeste Væsen: De tidligste udgaver af *Scientologi: Tankens Grundbegreber* erklærer udtrykkeligt: "Den Ottende Dynamik – er driften mod eksistensen som Uendelighed." Dette er desuden identificeret som Det Højeste Væsen – "Scientologi: Tankens grundbegreber, Los Angeles, Scientologi Kirken i Californien, 1956. Det forventes, at den gennemsnitlige tilhænger gennem sin tilslutning til Scientologi, formår at realisere selvet så fuldt ud som muligt på alle otte dynamikker, og således udvikler en forståelse af Et Højeste Væsen, eller som scientologerne foretrækker at sige, uendelighed.

Scientologer definerer menneskets åndelige kerne som *thetan*, hvilket svarer

til det mere almindelige begreb sjæl. De tror, at denne *thetan* er u dødelig og har levet i forskellige kroppe i "tidligere liv." Scientologi doktrinen om tidligere liv har mange ligheder med den buddhistiske lære om *samsara*, sjælens vandring. Emnet sjælen vil blive uddybet yderligere.

Scientologis trosbekendelse kan sammenlignes med Nicaeas klassiske kristne trosbekendelser (år 325), den Lutherske Augsburg bekendelse (år 1530) og den presbyterianske Westminster bekendelse (1646), da den, ligesom disse tidligere trosbekendelser, definerer den endelige mening med livet for den troende, former og bestemmer reglerne for adfærd og gudsdyrkelse i henhold til denne trosbekendelse og definerer gruppen af tilhængere, som slutter sig til denne trosbekendelse. Ligesom de klassiske trosbekendelser, forklarer Scientologi Kirkens trosbekendelse den transcendent virkelighed: sjælen, åndelig vildfarelse eller synd, frelse, helbredelse ved hjælp af ånden, den troendes frihed og den åndelige lighed for alle.

I henhold til deres trosbekendelse skelner scientologer mellem det "reaktive" eller passive (ubevidste) sind og det "analytiske" eller aktive sind. Det reaktive sind optegner hvad tilhængere kalder "engrammer," hvilket er åndelige optegnelser af smerte, skade eller sammenstød. Ifølge overbevisningerne, bevarer det reaktive sind engrammer, der går helt tilbage til foster tilstanden og endda endnu længere tilbage til tidligere liv. Den teologiske forestilling om "engrammer" er meget lig den buddhistiske doktrin om "sammenviklede tråde," som

kommer fra tidligere inkarnationer, og som hindrer opnåelsen af visdom. Scientologer tror, at med mindre man er fri fra disse engrammer, vil ens overlevelsessevne på alle de otte dynamikker, samt lykke, intelligens og åndeligt velbefindende blive voldsomt svækket. Det er på grundlag af denne overbevisning vedrørende åndelig viden, at tilhængere

er motiverede til at gennemgå de mange trin af auditering og uddannelse, som udgør den centrale religiøse praksis i Scientologi. Jeg vil diskutere auditering og uddannelse mere detaljeret nedenfor. En novice eller en begynder i auditering/uddannelsessprocessen er betegnet en *præclear* og én, som har fjernet alle engrammerne er betegnet en *Clear*. Denne skelnen kan sammenlignes med den kristne skelnen mellem synd og nåde, og den

buddhistiske skelnen mellem uoplystthed (sanskrit, *avidya*) og visdom (*bodhi*).

Scientologerne taler ikke blot om *clearing* til opnåelse af individuelt velbefindende. Deres overbevisning er, at auditering og uddannelse udøver en gavnlig virkning på den givne persons familie, gruppe, miljø og det område, personen har indflydelse på. Med andre ord vil der være en gavnlig indflydelse på alle de otte *dynamikker*. Scientologer er desuden overbeviste om, at de bør tage ansvaret for at forbedre verden rundt omkring dem, og at de bør hjælpe andre med at opnå tilstanden *Clear*. De tror, at når nok mennesker har opnået tilstanden *Clear*, vil det centrale mål med Scientologi, som forkyndt af L. Ron Hubbard, blive opnået: "En civilisation uden vanvid, uden kriminalitet og uden krig, hvor duelige mennesker kan trives,

Scientologer definerer menneskehedens åndelige væsen som thetanen, som svarer til den traditionelle opfattelse af sjælen.

og hæderlige mennesker kan have rettigheder, og hvor mennesket har frihed til at hæve sig til større højder." L. Ron Hubbard, *Scientologi: Tankens grundbegreber*, Los Angeles, Scientologi Kirken i Californien, 1956. I sin stræben efter at udrydde de omstændigheder, som fører til mistillid, krig og selv-ødelæggelse, er Scientologi ikke anderledes end alle de andre missionerende og evangelistiske religioner, nemlig buddhisme, jødedom, kristendom og islam.

Tre aspekter af Scientologis mål om at "clare jorden" for at skabe en ny civilisation demonstrerer at kirkens trossystem er helt i overensstemmelse med de store historiske, både tidligere og nutidige, religioners fremgangsmåder. Disse tre aspekter er (a) dens missionerende natur, (b) dens universalitet, og (c) dens kvaliteter m.h.t. en utrolig høj grad af omsorg og engagement.

(a) Først og fremmest er Scientologis religiøse stræben anset for at være en hellig mission, som er rettet mod og tilgængelig for alle og enhver. Således fik biblens profeter såsom Amos, Esajas og Jeremias åbenbaringer om, at de var kaldet til at henvende sig til nationer nær og fjern vedrørende fred, retfærdighed og kærlighed. Således spredte også de buddhistiske missionærer deres budskaber om Buddha over hele det Fjerne Østen, inklusive Kina, Indokina, Indonesien, Korea og Japan. I dag udbreder japaniske buddhistiske missionærer deres budskab til Europa og Nord-, Mellem- og Sydamerika. Ligeledes så Jesus af Nazareth sit evangelium som havende et missionsk mål, og derfor sendte han sine disciple ud til alle lande. Islams missionerende aspekt er i dag så udpræget, at det er den hurtigst voksende historiske religion i verden, især i Afrika og Østasien. I dens anstrengelse for at *clare* jorden for at skabe en ny civilisa-

tion passer Scientologis missionerendes anstrengelser fuldstændigt til de store historiske religioners fremgangsmåder.

(b) For det andet betragter Scientologi sin mission som universel. Som resultat heraf har den bestræbt sig på at åbne missionscentre over hele verden for at gøre auditerings- og uddannelsessteknologien universelt tilgængelig. Den tydeligste historiske parallel til traditionelle historiske religioner er det hverv, Jesus gav til sine disciple: "Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn" (Matæus 28:19). I det ottende århundrede før Kristi fødsel var den jødiske profet Amos kaldet til at bringe Guds ord ikke blot til Judæa og Israel, men også til Damaskus, Gaza, Ashkelon, Tyre, Sidon og Edom, som alle var "hedenske" Kanaanæiske bystater, som ikke delte Israels tro på Fædrenes Gud (Amos, kapitel 1-2). I dag etablerer muslimer komplette moskeer i byer såsom London, Los Angeles, Toronto og endog Seoul, fordi de tror på den universelle værdi af profeten Muhammeds ord. På samme måde bringer åndelige buddhistiske- og hinduistiske Vedanta ledere deres hellige lærdomme og livsformer til vores land, fordi de er overbeviste om, at deres lærdomme kan anvendes universelt. Igen i denne sammenhæng følger Scientologi de historiske religioners fremgangsmåder i den verdensomspændende udbredelse af dens auditerings- og uddannelsessteknologi, som Scientologis missionærer er overbeviste om vil gavne hele menneskeheden.

(c) For det tredje er Scientologis tilegnede mål at hjælpe tilstrækkelig mange mennesker med at opnå tilstanden *Clear*, så civilisationens tendens vender sig til det bedre. Dette mål giver sig udtryk i en utrolig høj grad af omsorg

og engagement. Hver enkelt af de store historiske religioner har en central lærdom, som giver dens tilhængere en uimodståelig motivation til at fuldføre dens religiøse mission på verdensplan og med en fornemmelse af vigtig og afgørende nødvendighed.

For buddhisten er denne centrale lærdom opsummeret i den religiøse idé af "frigørelse" (*moksa*) fra begærlighedens snærende bånd og i stedet at opnå lyksagligheden ved uselviske tanker (*nirvana*). I det buddhistiske værk *Dhammapada* har Buddha erklæret: "Alle loftsbjælkerne (i mit gamle hus) er i stykker; tagbjælken splintret; mine tanker er rensset for illusioner; udryddelsen af begærlighed er blevet fuldført". Det afgørende ved denne erkendelse er, det som motiverede, og stadig motiverer enhver buddhistisk munk og missionær.

Som jeg har bemærket ovenfor, er Scientologis tro på tidligere liv og genfødsel tæt forbundet med den buddhistiske idé om *samsara*; ligeledes har Scientologis begreb *clearing* stor lighed med den buddhistiske tro på *moksa*. Ligesom buddhistiske missionærer før i tiden søgte at gøre "frigørelse" fra alle tilværelsens begærligheder tilgængelig for alle dem, som var modtagelige, stræber Scientologis missionærer ligeledes efter at give alle og enhver får muligheden for at frigøre sig fra engrammer, som forhindrer universel overlevelse, fred og overflod, ved at blive *Clear*.

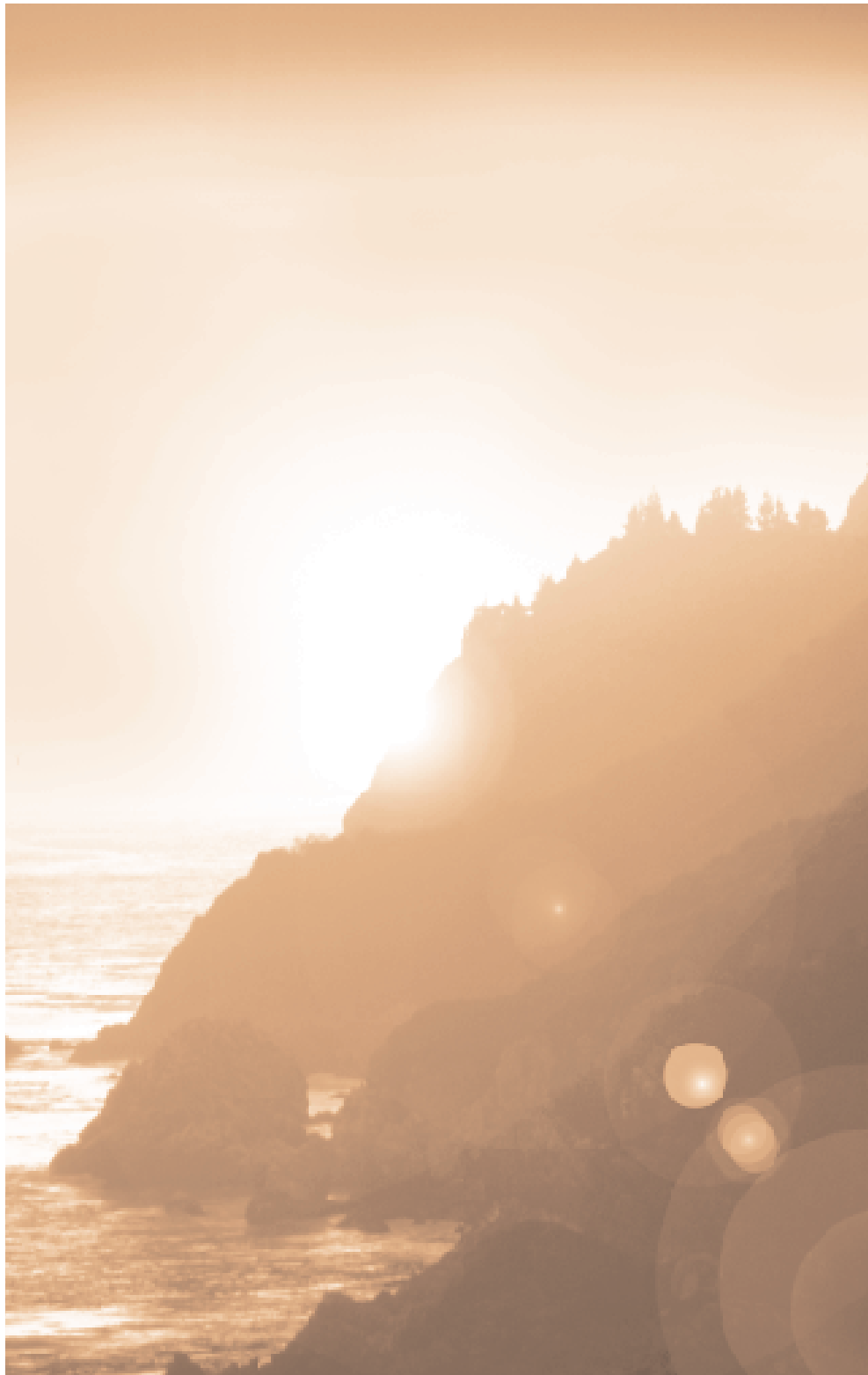
Zen buddhister i Japan stræber efter at opnå *satori* eller "pludselig visdom" for hele menneskeheden, og denne overbevisnings styrke har ført til deres etablering af klostre i Nord-, Mellem- og Sydamerika og i Europa. Den muslimske overbevisning om det afgørende i profeten Muhammeds ord – er sammenfattet i den store *shahada*: "Der er ingen

Gud anden end Allah, og Muhammed er hans profet" – giver Islams missionærer styrken i troen til at søge at omvende folk over hele verden. I den bibelske tradition er den mest uimodståelige overbevisning, som motiverede og stadig motiverer missionerende aktivitet, den faste tro på, at Gud i sidste ende ønsker frelse og forløsning af hele menneskeheden. Således så den bibelske profet Esajas Guds frelse af alle lande som en ny skabelse af et himmelsk Jerusalem på jorden, hvor alt kød og blod ville dyrke en sand Gud (Esajas 66:22–23).

I Det nye Testamente er Guds forløsning af Jesus Kristus, sådan som apostlen Paulus ser det, ikke blot en frelse af de kristne, eller endog af hele menneskeheden, men som et løfte om universel befrielse, genopbyggelse og gendannelse af selve kosmos (Paulus' brev til Romerne 8:19–23). I denne sammenhæng svarer Scientologis tro på missionen, om at "clare jorden" for at skabe en fornyet civilisation, til den samme slags afgørende overbevisning, som karakteriserer verdens store historiske religioners motivation og tro.

iii. RELIGIØS PRAKSIS

Med hensyn til religiøs praksis indeholder Scientologi de typiske ceremonielle religiøse former, som man kan finde blandt verdens religioner, nemlig indvielse og dåb (som bliver betegnet "navngivning" blandt scientologerne), ægteskab, begravelser osv. Men auditering er en central religiøs skik som er unik for Scientologi, og som kan sammenlignes med de stigende niveauer af meditation blandt katolikker, buddhister og hinduistiske vedadantiske eksperter. Auditering er ledsaget af Scientologi uddannelse, som jeg vil beskrive mere detaljeret nedenfor.

(a) Auditering er en slags religiøs instruktionsproces, hvorved åndelige vejledere (Scientologi pastore) leder tilhængere gennem niveauerne af åndelig visdom. Scientologer er overbeviste om, at ved aktivt at gennemgå denne trinvis auditeringsproces, hjælper de med at frigøre sjælen eller *thetanen* fra dens snærende bånd eller *engrammer*. Auditeringstrinnene bliver betegnet som "grader" eller "niveauer," og disse er vist på *Scientologi Klassifikations-, Grad- og Bevidstheds-kort over Niveauer og Certifikater*. Dette kort viser skematisk området mellem de lavere og de højere niveauer af åndelig eksistens. Scientologer betegner kortet *Broen til Total Frihed* eller, bare *Broen*. *Broen* detaljerer det åndelige kontinuum, som spænder fra den negative "ikke-eksistens" gennem det midterste trin "kommunikation," "visdom," "evne" og endelig til "clearing," "kilde" og til sidst til "styrke på alle otte dynamikker." Langt de fleste af Scientologis religiøse sædvaner er omfattet af Scientologis auditerings- og uddanneleseskurser beregnet på at finde visdom og uddannelse af auditorer, som er Kirkens åndelige vejledere. Disse trinvis stadier er usædvanlig meget lig stadierne og niveauerne af religiøs og åndelig oplysning i den bemærkelsesværdige afhandling *Journey of the Mind into God* af den middelalderlige franciskanske teolog St. Bonaventure og *Spiritual Exercises* af St. Ignatius af Loyola, jesuitternes grundlægger. Det åndelige formål med auditering er først og fremmest at blive *Clear* for skadelige *engrammer* og derefter at blive en fuldt *Opererende Thetan* (OT), så man bliver herre over "liv, tanke, stof, energi, rum og tid." Mens scientologer ikke er modstandere af at søge lægehjælp for fysiske dårligheder, er de voldsomme mod-

standere af brugen af personlighedsændrende stoffer, som de mener skader mere end de gavner opnåelsen af mental og sjælelig helbredelse.

(b) Den anden del af Scientologis centrale religiøse praksis er uddannelse som involverer det intensive studium af Kirkens skrifter. Selvom en vigtig del af uddannelsen er uddannelse af individuelle auditorer, som er i stand til at betjene medlemmerne gennem auditering, er auditor-uddannelsen desuden en ligeså vigtig individuel åndelig komponent. Som diskuteret nedenfor er denne åndelige del i overensstemmelse med Scientologis og de østlige religioners fokus på meditativ og belærende gudsdyrkelse, snarere end på gudsdyrkelse via højtideligholdelser, som det er tilfældet i de fleste vestlige religioner. Scientologis doktriner siger, at uddannelse fuldtud udgør halvdelen af den åndelige fordel, som medlemmer modtager på vejen op ad *Broen*.

iv. KIRKESAMFUND

Som enhver anden religion, jeg kender, har Scientologi et fælles liv og en gejstlig organisation, som virker både for at bevare og udtrykke trossystemet, og for at fremme den religiøse praksis. I gejstlig talemåde er Scientologi Kirkens organisationsform mere hierarkisk end menighedsagtig. Menighedsagtige religioner udøver deres autoritet ved lokalt at vælge kirkens pastorer, ved at stemme på nyformuleringer af trossystemet (trosbekendelsen) og den religiøse praksis såvel som på kirkens ledelse. De fleste protestantiske trosretninger i Amerika er menighedsagtige i deres ledelse. De udøver så at sige autoritet fra bunden og op. Hierarkiske religioner udøver derimod autoritet ved udnævnelse og bemyndigelse fra toppen og ned, enten

fra en central religiøs figur såsom den højeste ypperstepræst (Paven) i katolicismen og Dalai Lama i tibetansk buddhisme, eller fra et centralt bestyrelsesorgan såsom en synode af biskopper eller et råd af ældre. Mine undersøgelser af Scientologi Kirken har vist, at den følger den klassiske hierarkiske form for kirkeledelse.

Jeg vil her kort redegøre for Scientologi Kirkens organisation. L. Ron Hubbard, som døde i 1986, var og forbliver den eneste kilde til Scientologis religiøse doktriner og teknologi, inklusive de højere OT-niveauer. Den højeste gejstlige autoritet i Scientologi Kirken bliver udøvet af Den Internationale Scientology Kirke (CSI) og Religious Technology Center (Centret for Religiøs Teknologi, RTC). CSI er "moderkirken" og har hovedansvaret for at udbrede Scientologis trosbekendelser over hele verden. RTC's vigtigste funktion er at bevare, opretholde og beskytte renheden af Scientologis teknologi, og at sikre dens passende og etiske udøvelse i henhold til troens grundlæggende principper. RTC fungerer meget lig Congregation for the Doctrine of the Faith (Troens menighedsdoktrin) i katolicismen.

Under CSI og RTC findes De Internationale Scientologi Missioner (SMI), der fungerer som "moderkirken" for missionskirker verden rundt. Denne struktur ligner meget First Church of Christian Science i Boston, som ligeledes fungerer som moderkirken for alle de andre Christian Science kirker. I alle dogmatiske stridigheder er RTC den endelige og sidste ankeinstans i Scientologi ligesom Vatikanet og dets menigheder er de sidste ankeinstanser i katolicismen.

Jeg bør desuden i denne forbindelse nævne Sjøorganisationen. Sjørgen er sammensat af medlemmer af Scientologi

Kirken, som har givet løfte om tjeneste "i en milliard år," hvilket illustrerer, at de har givet tilsagn om at tjene kirken i dette liv og i utallige efterfølgende liv. Sjørgen er blevet for Scientologi, hvad jesuitterne er for katolicismen. Kirkens ledelse er næsten udelukkende kommet fra Sjørgens rækker.

Scientologi beskriver ind imellem sig selv som "en anvendt religiøs filosofi." Nogle har brugt denne vending til at fremsætte argumenter for, at Scientologi ikke er en religion. Men, som bemærket ovenfor, har min forskning i kirkens lære og interviews med kirkens medlemmer ud over enhver rimelig tvivl bekræftet, at Scientologi har alle de kendetegn, som er fælles for religioner verden rundt og har været det igennem historien: Et velformuleret trossystem, en vedtaget religiøs praksis, og en hierarkisk gejstlig ledelse. Endvidere kan ordet "filosofi" have flere forskellige betydninger og er slet ikke uforenelig med ordet "religion". Bogstaveligt talt betyder ordet filosofi "kærlighed til visdom" og enhver religion, som menneskeheden kender, prædiker en eller anden slags "visdom" eller indsigt i den ultimative sandhed. Mine interviews med scientologer viste, at tilhængere betragter ordet filosofi som en reference til livets og universets ultimative mening i ordets *religiøse* betydning. Scientologis "filosofi" afhænger af den *religiøse overbevisning*, at sjælen er udødelig og har en evig skæbne. Ved at bruge filosofiske begreber og ved at fremhæve anvendelsen af dens lærdomme, er Scientologi sandelig ikke anderledes end enhver anden religion, jeg kender. Religion hænger altid sammen med filosofi. I hans store værk *Summa Theologica*, bruger St. Thomas Aquinas, den største teolog i katolicismes historie, utallige filosofiske ideer, begreber og konstruktioner, som han lånte fra

den græske filosof Aristotles, og han tilskynder til moralsk anvendelse af disse filosofiske begreber, men stadig er der ingen, som ville klassificere *Summaen* som noget andet end en religiøs afhandling af den højeste orden. Vendingen "en anvendt religiøs filosofi" forringer på ingen måde Scientologis status som en *bona fide* religiøs trosretning i ordets fulde betydning.

Vestens religioner særligt jødedom, kristendom og islam – har traditionelt været eksklusivistiske af natur. Hver trosretning hævder at være den eneste sande tro i kraft af dens egne unikke religiøse love, frelser, profet, vej til frelse, eller fortolkning af livets egentlige mening og af sandheden. Dette eksklusivistiske karaktertræk er stort set ikke tilstede i Østens religioner, såsom hinduisme, buddhisme, kungfutsianisme, shintoisme og taoisme. I Østen kan den samme person blive indviet i livet som shintoist, gifte sig dobbelt ved både shinto og kristne ceremonier og, endelig, blive begravet ved en buddhistisk ceremoni uden at skulle vælge, hvilken religion der er den "rigtige". I dag har endog Vestens kristendom mistet noget af sin eksklusivisme, hvilket kan ses i de forskellige trosretninger, som er dybt engagerede i interreligiøse teologiske dialoger og indbyrdes religiøs gudsdyrkelse. Sådan *pluralisme* er slet ikke overraskende, men er fuldt forståeligt for religionsforskere, som direkte studerer nutidig praksis. Selvom Scientologi har meget til fælles med både hinduistiske og buddhistiske traditioner er den ikke helt uden eksklusivisme eller for

Min forskning i kirkens lære og interviewes med kirkens medlemmer har ud over enhver rimelig tvivl bekræftet, at Scientologi har alle de kendetegn, som er fælles for religioner verden rundt og har været det igennem historien

den sags skyld udelukkende eksklusivistisk. Scientologi kræver ikke at medlemmer forkaster tidligere religiøse overbevisninger eller medlemskab i andre kirker eller religiøse ordner. Dette er i overensstemmelse med vor tids pluralistiske karaktertræk. Ikke desto mindre bliver scientologer i praksis normalt fuldt involveret i Scientologi religionen, så enhver anden tro udelukkes. Ikke desto mindre formindsker åbenheden til personer fra andre religiøse traditioner ikke på nogen måde Scientologis specifikke religiøse identitet.

v. SCIENTOLOGIS GUDSDYRKELSE

Der er ikke nogen fast definition på gudsdyrkelse, som kan anvendes på alle former for religion med fuldstændig upartiskhed. I slutningen af afsnittet ovenfor, vedrørende religioners kendetegn, bemærkede jeg, at enhver religion vil have alle tre kendetegn (et trossystem, religiøs praksis og et religiøst samfund) på en eller anden måde, men at to religioner ikke ville have dem på præcis den samme måde eller til den samme grad. Disse variationer er det der gør religioner unikke. Således lægger katolicismen, Østens ortodoksi og høj-anglikanisme enorm vægt på umådelige ritualer, deriblandt dragter, processioner, lys, salmer, billeder, helligt vand, røgelse o.s.v. På den anden side bliver sådanne overbroderede former for ceremoni i mange strengt protestantiske trosretninger, såsom Brethren, anset for at være en smule mistænkelige om ikke ligefrem bærende præg af afgudsdyrkelse. I disse

forgreninger af kristendommen er gudsdyrkelse indskrænket til prædiken af ordet, måske nogle få salmer, og bøn. Blandt medlemmerne af Religious Society of Friends – almindeligt kendt som kvækerne – indeholder gudsdyrkelsesmødet slet ingen eksterne handlinger, men er en samling i stilhed, hvor medlemmer muligvis og muligvis ikke deler et kort ord til inspiration. Ligeledes er den centrale gudsdyrkelse i buddhistiske klostre en fuldstændig stille meditation i længere tidsperioder, som fokuserer ikke kun på at hædre den højeste guddom, men også på udslettelsen af selvet og frigørelsen fra tilværelsens forviklinger.

Da det er umuligt at finde en absolut striks og fast definition på gudsdyrkelse, er det nødvendigt at have en fleksibel opfattelse til brug ved sammenlignende studier. De fleste ordbogsdefinitioner løser dette problem ved at inkludere flere forskellige ideer under gudsdyrkelsesbegrebet. For det første kan gudsdyrkelse inkludere ideer om "ritualer" og "ceremonier." Nogle religionsforskere betragter skikke og ritualer som forvandlende. I det kristne dåbsritual, for eksempel, bliver den indviede forvandlet fra en tilstand (synd) til en anden (nåde). I primitive samfund forvandler indvielsesritualet novicer fra barndom til voksenlivet. Scientologis auditeringsproces, hvor man bevæger sig fra tilstanden *præclear* til *Clear*, ville på denne måde være forvandlende. Omvendt bliver ceremonier betragtet som bekræftende, det vil sige, at de bekræfter og bestyrker *status quo*. Forskellige former for sabbat og søndagsgudstjenester er ofte således ceremonier. Ceremonier bekræfter for trossamfundet dets status som en gudsdyrkende enhed og dets identitet som en trosretning. Ritualer og ceremonier er

ofte, men ikke nødvendigvis altid, ledsaget af kunstfærdigt udstyr, inklusive dragter, dans, musik, hellige stænk og renselse, ofringer af dyr eller mad, håndbevægelser såsom velsignelser og lignende.

For det andet erkender religionsforskere verden rundt, at ritualer og ceremonier ikke kan være det, det først og fremmest kommer an på, når vi taler om gudsdyrkelse. Således inkluderer de fleste definitioner flere begreber såsom "praksis," "handling" og "højtideligholdelser." Disse yderligere begreber er af gode grunde inkluderet i de almindelige definitioner. En persons gudsdyrkelse kan være en andens overtro. Og hvad der for en troende kan synes at være en meningsløs handling – for eksempel, at gøre korsets tegn for en protestant – kan være en hellig handling for en anden. Derfor er forskere nødsaget til at se på religiøse handlinger ud fra den sammenhæng de indgår i i den specifikke religion, dvs. i henhold til trossamfundets endelige mål og hensigter. Forskeren behøver ikke at tro på, *hvad* den troende tror på, men hvis han eller hun seriøst forsøger at forstå religiøse fænomener, må forskeren tage et skridt i retningen af at tro, som den troende tror. Det er kun fra dette udgangspunkt, at forskeren kan bestemme hvilke handlinger, hvilken praksis og hvilke højtideligholdelser, der er indbefattet i gudsdyrkelse i et givet religiøst trossamfund.

Under den bredere definition af religiøs gudsdyrkelse (handling, praksis, højtideligholdelser) kan vi inkludere sådanne emner som studiet af hellige tekster, uddannelse af andre i studiet og fremsigelserne af disse tekster, og forskellige former for religiøs instruktion. I nogle religioner er denne type hand-

linger endda gennemsyret med hellige ceremonier. I japanske Zen-klostre har jeg observeret Zen-novicer ceremonielt bærende kopier af Lotus sutraen, og højtideligt indfange det i hukommelsen gennem rituel messen. Studiet af Talmud i jødiske *yeshivas* antager en lignende rituel form.

I de mange forskellige former for religiøs gudsdyrkelse kan forskeren spore to grundlæggende opfattelser. En type gudsdyrkelse er mere højtidelige og ritual-orienteret; den anden er mere belærende og meditations-orienteret.

Spørgsmålet om, hvorvidt auditering og uddannelse kan anses for at være former for gudsdyrkelse, vil måske naturligt blive rejst af en tilhænger af vestens mere almindelige religioner, nemlig jødedommen, kristendommen og islam. I disse religioner er gudsdyrkelse hovedsageligt, men ikke fuldstændigt, centreret omkring offentlige lovprisninger, festivaler, prædikener, salmesang, sabbat eller søndagsgudstjeneste og forskellige andre højtideligheder. Selv om man kan finde denne form for gudsdyrkelse rigeligt repræsenteret i østens religioner, er der en grundlæggende undertone i mange typer af østlig gudfrygtighed, som lægger mere vægt på meditation og instruktion. Som allerede bemærket er gudsdyrkelse i Vedanta hinduisme og Zen buddhisme centreret ikke kun omkring lovprisninger, men omkring meditation og studiet af *sutraerne*, de åndelige tekstbøger. I Zen er dette åndelige studium ofte ledsaget af meditation ved hjælp af *koaner*, korte, fyndige og ofte modsigende ytringer, som hjælper tilhængereren med at bryde igennem den almindelige bevidsthedsskal, så han eller hun kan opnå

satori, pludselig visdom.

Mens opdagelsen og kodificeringen af auditeringsteknologien udelukkende tilhører L. Ron Hubbard, har Scientologi Kirken og L. Ron Hubbard selv altid erkendt, at Scientologi har ligheder med visse aspekter af hinduisme og især med buddhisme. Scientologi deler begge disse religiøse traditioners tro på, at den centrale proces i frelse er overgangen fra uvidenhed til visdom, fra forvikling til frihed og fra formørkelse og forvirring til klarhed og lys. For en del år siden udgav jeg en artikel om Scientologis forbindelse til buddhisme: Frank K. Flinn, "Scientology as Technological Buddhism" ("Scientologi som teknisk buddhisme") i redaktør Joseph H. Fichters, *Alternative to American Mainline Churches* (Alternativer til Amerikas almindelige kirker), New York: Paragon House, 1983, side 89–110. I overensstemmelse med disse østlige traditioner betragter Scientologi logisk nok gudsdyrkelse, ikke så meget som lovprisning og højtideligholdelse, men mere som meditation og instruktion, hvor der lægges vægt på bevidsthed, vished eller, for at bruge Scientologis betegnelse, *clearing*.

Som en vigtig sidebemærkning kan man ikke sige at meditative og belærende former for gudsdyrkelse ikke er tilstede i vesten. Den fromme ortodokse jøde er overbevist om, at andægtigt studium af Torahen eller Loven er en form for gudsdyrkelse, hvis ikke *selve* gudsdyrkelsen. Således etablerer ortodokse jøder *yeshivas*, som er tilegnede det gudsdyrkende studie af Torahen og Talmuden. En *yeshiva* er ikke blot et sted for almindelig uddannelse; det er også et sted for gudsdyrkelse. Ligeledes har muslimer etableret *kuttabs* og *madrasas* for andægtigt studie af Koranen. På samme måde tilegner mange katolske kloster-ordner, de mest kendte Cister-

cienserne og Trappisterne, den største del af deres gudsdyrkelse til stille studium af og meditation over hellige tekster.

Men i det store hele er meditation, helligt studie og instruktion ikke betragtet i samme grad som former for gudsdyrkelse i vesten, som de er i østen. I Indien er det almindeligt, at folk på deres ældre dage sælger alt, hvad de ejer, rejser til et helligt sted, såsom Varanasi (Benares) ved Ganges-floden, og lever resten af deres liv med ind i mellem at foretage *pujas* eller rituelle ofringer, men for det meste ved at meditere over guddommelige ting. For den almindelige hindu er denne form for meditation den højst mulige form for gudsdyrkelse.

Bortset fra disse diskussioner er det helt klart, at Scientologi både indeholder de typiske former for ceremoniel og højtidelig gudsdyrkelse og har sin egen særlige form for åndeligt liv: auditering og uddannelse. Til sammenligning og i modsætning til, betragter den katolske kirke alle sine syv sakramenter som en slags gudsdyrkelse. Det er af den grund, at alle sakramenterne er udført hovedsageligt i kirker af ordinerede gejstlige. Sakramenter bliver kun udført uden for kirkens lokaliteter under særlige omstændigheder, såsom for at betjene de syge. De syv sakramenter inkluderer dåb, konfirmation, skriftemål, tilståelse eller skrifte, nadverens sakramente, vielse, hellige ordner og salvelse af de syge og svagelige. Men "sakramentet af alle sakramenter" for katolikker er nadverens sakramente, som almindeligvis kaldes messen og som fejrer Jesus Kristus død og genopstandelse og hans tilstedeværelse i trossamfundet.

Scientologi Kirken har ligeledes på denne vis sit "sakramente af alle sakramenter," nemlig, auditerings- og

uddannelsesteknologien. Det vigtigste religiøse mål for alle praktiserende scientologer er at blive *Clear* og opnå tilstanden at være en *Opererende Thetan*, som er herre over "livet, tankerne, materie, energi, rum og tid." De centrale religiøse metoder for at opnå dette mål er de komplicerede trinvisse niveauer af auditering og uddannelse. Hvad nadverens sakramente indeholder af religiøs betydning for katolikken, indeholder auditerings- og uddannelsesteknologien for scientologen. Ligesom katolikker betragter de syv sakramenter som de vigtigste metoder til at frelse verden, betragter scientologerne ligeledes auditerings- og uddannelsesteknologien som de vigtigste metoder til at frelse verden, som er beskrevet som en optimal overlevelse i alle dynamikker.

Som en forsker i sammenlignende religion ville jeg besvare spørgsmålet: "Hvor har katolikkerne deres steder for gudsdyrkelse?" med "Der, hvor de syv sakramenter sædvanligvis bliver udført for tilhængerne." På spørgsmålet: "Hvor har scientologerne deres steder for gudsdyrkelse?" ville jeg svare "Der hvor auditering og uddannelse i Scientologis værker sædvanligvis bliver udført for medlemmer." Hubbards værker om Dianetik og Scientologi udgør Scientologi Kirkens hellige skrivelser. Langt de fleste af disse værker er tilegnede, hvad scientologer kalder auditeringsteknologi, og det at lede og tilbyde auditering og uddannelse til medlemmerne. Alene den store vægt, som bliver lagt på auditering i Hubbards værker, kan overbevise enhver religionsforsker om, at auditering og uddannelse er den centrale religiøse praksis og de vigtigste former for gudsdyrkelse i Scientologi Kirken.

Som forsker i sammenlignende religion kan jeg fremhæve, at auditering

Appendiks tre

og uddannelse uden tvivl er centrale former for gudsdyrkelse i Scientologis trossystem. For det andet, at de steder,

hvor auditering og uddannelse bliver udført for tilhængerne, utvivlsomt er Scientologis steder for gudsdyrkelse.

Frank K. Flinn

Om forfatteren

Frank K. Flinn arbejder som hjælpeprofessor i religiøse studier på Washington Universitet i St. Louis, Missouri. Han har en bachelorgrad i filosofi fra Quincy Universitetet i Illinois, og en bachelorgrad i teologi (magna cum laude) fra Harvard Divinity School, Cambridge, Massachusetts og en ph.d. i særlige religiøse studier fra St. Michaels College Universitetet,

Torontos teologiske skole i Ontario. Han har gennemført avancerede studier på Harvard Universitet, Pennsylvania Universitet og Heidelberg Universitet i Tyskland, hvor han var Fullbright fellow i filosofi og oldtidens religioner i Nær-Orienten. Siden 1968 har Frank K. Flinn skrevet og holdt foredrag om nye religiøse bevægelser, som har udviklet sig i det 19. og 20. århundrede og han er et fuldgyldigt medlem af Det Amerikanske Religionsakademi.